

Всесвітня історія. Історія України (інтегрований курс)

• Вступ

Історія — наука, що вивчає розвиток людства, минуле країн, народів, людей, яка досліджує події минулого, їхні причини, наслідки та взаємозв'язок.

Історія

Всесвітня історія

Історія, що розповідає про історію всього людства

Вітчизняна історія, або історія України

Історія, що розповідає про події минулого, які відбувалися на території сучасної України та прилеглих територіях

Періодизація історії людства

Назва періоду	Хронологічні межі
Історія Стародавнього світу	2 млн років тому — 476 р.
Історія Середніх віків	476 р. — середина XV ст.
Історія Нового часу	Середина XV ст. — 1914 р.
Історія Новітнього часу	Від 1914 р. — до наших часів

Історія Стародавнього світу

від початку виникнення людства до 476 р.

Первісна історія	Історія Стародавнього Сходу	Історія Стародавньої Греції	Історія Стародавнього Риму
	Стародавній Єгипет	Антична Греція	Римська республіка
	Цивілізації Передньої та Центральної Азії. Киммерійсько-скіфський світ		
	Стародавня Індія та Стародавній Китай		Римська імперія

Історичні джерела

Речові і писемні пам'ятки, зображення, звичаї, мови давніх народів, тобто все те, що дає уявлення про відповідний історичний період

Усні	Писемні	Речові (матеріальні)
Спогади, легенди, міфи тощо	Літописи, документи, листи тощо	Знаряддя праці, предмети побуту тощо

Складові історичної науки

Археологія — наука, що вивчає минуле за речовими залишками діяльності людства
Антропологія — наука, що вивчає походження та розвиток людства, рештки істот
Етнографія — наука, що вивчає особливості життя, побуту, господарство, перекази та вірування народів
Нумізматика, геральдика, палеоботаніка та інші

Календар

Календар — система обрахунку часу, що ґрунтується на періодичності явищ природи: зміни пори року, дня й ночі, фаз Місяця.

Місячний	Місячно-сонячний	Сонячний
----------	------------------	----------

Римський календар

Давньоримський	Складався з 10 місяців, 304 днів; починався навесні
Юліанський	Запроваджений Юлієм Цезарем у 45 р. до н. е., складався з 12 місяців, 365 (366) днів; починався з 1 січня
Григоріанський	Запроваджений у 1582 р. Папою Римським Григорієм XIII; систему відліку було зміщено вперед на 10 днів (було вилучено з календаря)

Ера — відлік років від певної події.

Століття — сто років — 100 років.

Тисячоліття — тисяча років — 1000 років.

Арабські цифри	Римські цифри
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 15 20	I II III IV V VI VII VIII IX X XV XX

До нашої ери	Наша ера
До Різдва Христового	Від Різдва Христового

РОЗДІЛ I. ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ ЗА ПЕРВІСНИХ ЧАСІВ

• Виникнення людини та її розселення по земній кулі

Основні теорії походження людини

Релігійна	Еволюційна	Космічна
Творіння людини Богом або богами	Виникнення людини в процесі еволюції	Позаземне походження людини

Еволюція — шлях безперервного вдосконалення живої природи та поява більш розвинутих істот або шлях розвитку предків людини.

Походження і розвиток людства

Вид	Період
Примати	80 млн років тому
Рамапитек	25 млн років тому
Австралопітек	4 млн років тому
«Людина вміла»	2,5 млн років тому
Пітекантроп	1,7 млн років тому
Синантроп	

Період	Вік	Хронологічні межі
Палеоліт	Давньокам'яний	2 млн років до н. е. — 13 тис. років до н. е.
Мезоліт	Середньо-кам'яний	13 тис. років до н. е. — 7 тис. років до н. е.
Неоліт	Мідно-кам'яний	7 тис. років до н. е. — 4 тис. років до н. е.
Енеоліт	Бронзовий	4 тис. років до н. е. — 1200 років до н. е.
	Залізний	1200 років до н. е. — 700 років до н. е.

Пітекантроп

Від грец. <i>pitheros</i> — мавпа, <i>antropos</i> — людина, тобто людина прямоходяча	
Час виникнення	1,7 млн років тому
Місця розселення	Африка, Азія, Європа
Знаряддя праці	Загострений камінь (ручне рубило), палиця-копачка, дрюк
Колективи	Первісне стадо, або орда (праобщина)
Заняття	Здебільшого збиральництво, полювання на дрібних тварин
Головні досягнення	Почали використовувати знаряддя праці та вогонь

Культурний шар — прошарок землі (ґрунту), який утворився під час життєдіяльності людини та зберіг сліди її життя.

Стоянки пітекантропів на території України

- Селище Королеве (Закарпаття) — *найдавніша стоянка на території України*
- Селища Мізин, Пушкарі, Мулатів (р. Десна)
- Селища Круглик, Кирилівка (р. Дніпро)
- Селища Лука-Врублевецька, Бабини (р. Дністер)
- Місто Амвросіївка (Донецька область)

Шляхи проникнення давніх людей до Європи

Через Босфор
та Дарданелли

Через
Туніську затоку

Через
Гібралтар

Через
Кавказ

Неандерталець (*Homo neandertalis*)

Людина давнього фізичного типу, предок сучасної людини

Час виникнення	100 тис. років тому
Місця розселення	Африка, Азія, Європа
Знаряддя праці	Спис, кам'яна сокира, гостроконечники, скребла
Колективи	Первісне стадо, або орда (праобщина)
Заняття	Збиральництво, полювання (загінне), рибальство
Основні досягнення	Добування вогню, виготовлення пасток, здійснення поховання

Значення вогню для людини

Приго-
тування
їжі

Засіб
зігрі-
вання

Захист від
нападу
хижаків

Засіб
для по-
лювання

Збільшення тривалості
світлого часу та сприян-
ня об'єднанню людей

Найвідоміші стоянки неандертальців

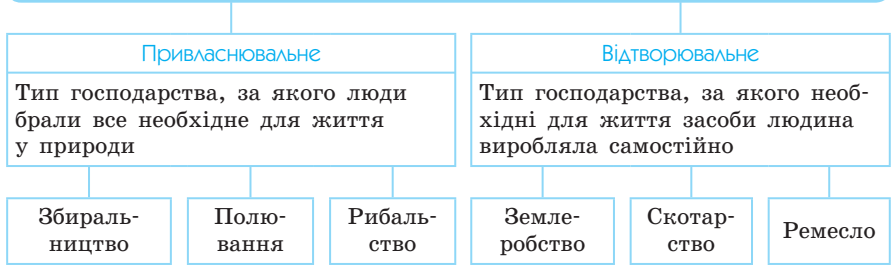
- Долина р. Неандерталь (Німеччина)
- Печера Морія (Іспанія)
- Печера Монте Чирчеро (Італія)
- Грот Ортюс (Франція)
- Печери Київ-Коба, Заскальна, Білогірська (Україна, Крим)
- Селище Мізин (Україна, Чернігівська обл.)
- Селище Молодове (Україна, Чернівецька обл.)

Кроманьйонець (Homo sapiens)

«Людина розумна»	
Час виникнення	40 тис. років тому
Місця розселення	Африка, Азія, Європа, Америка, Австралія
Знаряддя праці	Лук та стріли, складні знаряддя праці
Колективи	Рід, родова община, плем'я
Заняття	Збиральництво, полювання, рибальство, виникнення землеробства та скотарства
Головні досягнення	Перехід до відтворювальних форм господарства, винайдення гончарства, ткацтва, приручення тварин

• Господарювання первісної людини

Форми господарства

Неолітична революція — перехід від привласнювального господарства (збиральництва та мисливства) до відтворювального (рільництва (землеробства) та скотарства).

Етапи виникнення скотарства

